

NOVELLAPÁLYÁZAT

Parti Nagy Lajos

A HULLÁMZÓ BALATON

A képesség az a mélyből jön, és sokáig jobban nő, mint a test, nagyobbra és nagyobbra, úgy mondják, adomány. Nő a test is, hogy is ne? gyarapszik a szövetállomány, folytonosan tágul a bőr, nincs helye ráncosodni, legföljebb márványosodik. Meglátszik a szakadatlan munka, kamatozik magától. Mostanában sokat gondolok erre, van időm, rápihenek kedvem szerint, bámulok ki az ablakon, már csak ami jölesik, szépen fölírom magamnak, meg se igen mutatom senkinek, igaz, nincs is aki érdeklődne. A Balaton az valamilyen formában végigkíséri az életemet, ezüstösen csillog, vagy éppen meztelen, hallgatom, ahogy tempósan ropog a nád a fogam alatt, zizeg a tükre. Meg kéne nézni, ígért egyszer tréler a szövetség, aztán elmaradt, rendelet van, hogy Európa-bajnokságtól fölfelé jár csak, le vagytok ejtve, gondoltam, hülye *body*sok.

Kifőzden volt kizilány az anyukám, így egész korántól tudtam gyakorolni, üres tésztával, kenyérrrel. Majd jól elhízol, és megesznek a macskák, mondta mindig, de egyszer megmutatott a szakácsnak.

– Ez a Kálmánka, nézze. Elsős, és egy kiló zsírt meg tud enni.

– Na, mutasd, gyerekl!

Egy ilyen buldogarcú ember volt, kipurciózta, megpróbálom-e stopperrel? Lehet, mondom. Anyám állt egyik lábáról a másikra, nevetgélt, rösteltette. Két perc nullanyolcat csináltam abból a tapadó, bolti zsírból, nem szólt semmit ez az ember, adott egy üveg almuskát ajándékba, meg két forintot fagyira. Addig én csak ötvenfilléreset ettem. Azt mondta, jöhetek máskor is gyakorolni a maradékra, és rágjak sok gumit, radírt, bármit, fejlődjön az állkapcsom. És hogy akarok-e lejárni edzésre. Hát! A felnőtteknek heti két edzés volt, és vasárnap mindig a verseny a Vágóhídon. Másodikos voltam, de már bevett a serdülőbe. Egy ilyen krumádlí kis senkit a nagy kamaszok közé. Ugye, a súlyom megvolt, de semmi több. Ezek akkoriban fejhúsba' versenyeztek, ipari szalonnába', vérsajtba', kimondottan zsírba' sose. A töltelékárut eléggé rágni kellett, persze hogy a gyorsaságin a kicsike állkapcsommal lemaradtam. De a mennyiségiben volt pár jó helyezésem.

Az édességet eleinte nem kultiváltam, azt olyan lányoknak való iskolázásnak tartottuk, bundás kis prolik, ugye. Közepes tanuló voltam, kettes, hármas, számolásból viszont ötös. Az iskolában csak azt látták, gyarapszok, erősödök, de másképp nem érdeklődtek. Egy őszön elvontunk ilyen tanulmányi sétán az Édesárugyárba. Mondta az a gyári férfi, hogy annyit ehetünk, ami belénk fér, de a zsebbe meg a táskába semmit. Tényleg? Tényleg. Ott ácsorogtunk az Inota csokoládé előtt, vagyis a masszájánál, se formázva, se darabolva. És még melegen. Gondoltam, megpróbálom. Volt egy Ibolya nevű leány, annak akartam imponálni. Ad egy kanalat meg szódát? Adok, azt mondja. Óráim nem volt, számoltam csak magamba, elsőre csinálhattam olyan két kiló húszat.

A tanítónőnk már egy tíznél elájult. Kettő nyolcvannál kértem időt, hánytam egyet, akkoriban még nem voltak ezek a szerek, se spray, se semmi, hát csak úgy ujjal, zseb-kendőcsücsökkel. „Kiscsibe”, gondoltam magamban; erre aztán ment is. Az az ember egész fehér volt, ott ökredezett velem, azt mondta, elég lesz, ő nem hív mentőt. Akkor kapott el először ez a mámor. Egy remegős érzés, hogy nagyobb helyed van, mint amekkora vagy, minden egyre tágabb belül, ismeretlen mély kamrák nyílnak, és kitolod a halált. Ilyen kis gyerek, aztán mégis ráérez. Akartam fogadni kétszáz rumos-meggybe, az ritkaság volt, karácsonykor se láttunk olyat. De azt mondta, slussz, menni kell. A hazudós kurva anyád, azt mondtam neki. Nem mert megütni, hiába értem a hasáig, hívta a rendészt.

Na, az akkor egy-két szóból elrendezte a dolgot, aztán félrehívott, kérdezte, járok-e valahova rendszeresen. Hát, a Húsosokhoz. Hogy hagyjam őket, azok csak híznak, semmi technika, ő leigazol, minden edzés után villamospénz, verseny után kis uzsonna, szalámis zsömlé, üdítő, ami telik, ők se nagy egyesület. Akkor aztán le is igazolt az Édesipar. Ott már rendes foglalkozás volt, elmélet, iskolázás, perisztaltika, minden. El is kezdtem komolyan fejlődni. Pár év alatt Balaton szeletben Budapest-bajnokságot nyertem. De aztán ebben is elkezdődtek a korszerűsítések, összevonták a szövetségeket, megszűntek az egytál-versenyek, amatőrök csak menübe indulhattak.

Ebben meg sose lettem túl jó, más világ, többfele koncentrálni, mint az öttusában, hát más lelki berendezkedés kell hozzá. Nem beszélve, hogy ennek hagyománya se igen volt nálunk, a bolgárok meg a szovjetek vittek mindent. Főleg a leves volt problémás. Már a felnőttbe tíz köbdeci volt az alapszint, abalé vagy enyhén zselés kocsonya melegen, nekem meg piszok kötött volt a vesém, ugye, nem tudott eléggé áteresztetni, és ez, persze, hátrány volt. Megmondta az orvos, sose leszek nagymenő. De hát melyik tízenyolc éves hiszi ezt el? Elkezdtem vízhajózni, tiltották, de csak erőltettem, akkor meg a szívem nem bírta. Lipidben, ugye a húsrészt hívtuk így, a második fogásnemet, abban nem voltam éppen rossz, császárhúsból tudtam négy hetvenet is. Édesben meg kifejezetten szekcióelső voltam; nápolyiban. Ez az úgynevezett mártott ostya vagy piszinger. Ez ment egyedül négyzetméterre, kettő kilenc volt az egyéni csúcsom, csak viszonyításképpen, az Igor Voksztozonov 3,2-vel lett Európa-bajnok Szófiában, 69-ben. Amikor megint lehetett gyorsaságizni, elkezdtem újra azt, hátha több a keresni-valóm. Úgy is hívtak be katonának, hogy leigazolt a Honvéd. Ebben meg az volt a problémás, hogy nagyon kötött volt az állizomzat, meg volt baj a nyelőkkel is, persze, keresztmetszettel nálunk akkor még nem operáltak, csak Halléban meg Leningrádban.

Kecskeméten a Baráti Hadseregek Spartakiádján majdnem meghaltam. Szovjet kérésre löveronai volt, attól meg nagyon féltünk, ugye, tudtuk, mi az. Hát meg is akadt egy vatta a nyelőben. Egy olyan géz vagy mi. Rögtön gégemetszés, ki kellett hagynom fél évet, honvédkórház, miegymás, nagy tortúra. De akkor még hittem magamban, bármit is mondtak az orvosok. Jobban lettem, elkezdtem a második héten infúzióval gyakorolni, ami nagyon tilos volt, de hát feküdtem, mit csináljak? Kitudódott, jött az órnagy, ordított, hát meg akar halni? Nem én, intek a fejemmel, de muszáj gyakorolnom. Na, akkor ezt aztán külön miniszteri parancsra megengedték. Így is nagyon legyöngültem, főleg idegileg. Nem sokra rá volt egy minősített asztmás szájjáráram Katowicében, az betett. Megíjodtem, és akkor valahogy megcsúszott bennem minden. Nem írtak le, de megérzi azt az ember, hogy hát mire tartják. Politikailag sem álltak mellém, belépek a pártba, gondoltam, fanyalogtak, én meg nem erőltettem.

Voltam néhányszor B-válogatott, de semmi több. Hát, mondom, abba hagyom. Kitapult műszerész voltam, gondoltam, megélek.

Pár hónapra rá megnősültem, amolyan sportszerelem volt, az asszony a Konzervnál volt első osztályú, úgy hozták föl Nagyatádról, jókötésű vidéki lány. A mozgalomba se feküdt rosszul, így még a havannai VIT-re is kijutott, na, ott tartottak egy ilyen kis bemutatót, külön katonai röpcsi vitte az anyagot, hát ott első lett Babfőzelék kolbással-ból. A Népszabadság is megírta, úgy tapsolt nekik a Fidel Castro, majd lecsett az emelvényről. Csak a Gizi alacsony volt, nála folyton úrtartalombajok voltak, meg később már én se nagyon akartam, hogy annyit eljárjon, azért nagy kötöttség az, a háztartás meg szalad, se főzni, se mosni, ugye. De ő se nagyon kapacitálta már, a műtétől félt, a folytonos tágitózást meg nem bírta a gipsz miatt. Úgyhogy az első, vagy hát az egyetlen gyerek után abba hagyta. A Lajoska egy nyolcvannal született, koraszülötten, vitaminhiány, így mondták, hát tényleg az lehetett, de a Zöldért csak másodosztályú volt, így még a terhes nők se szívesen igazoltak át, pedig volt erre egy belső rendelet, hát érthető, alig fizettek kalóriapénzt, családos asszonyoknál ez azért számított. Hát szóval, lassan kikoptunk, még az asszony révén kaptunk egy lakást, berendezést, és élünk, mint más. Az Észak-pesti Vendéglátónál voltam demonstrátor. Lejártam néha a Kinizsi-Húsosba, de csak úgy, ahogy ilyen öregfiúk összejönnek, pascalozni, bírni, minden nélkül, elvontunk, lenulláztunk, marhászkodás a zuhany alatt és jól van. Beültünk valahova kajálni utána, hát úgynevezett sörmeccsek voltak.

A Gizi forszírozta, meg hát kellett is valami, elkezdünk ilyen felajánlásokat csinálni az asszonnyal, hogy például pártkongresszus, novemberhét meg a Magyarország felszabadulása, ilyesmi. Egyszer még a Biszku elvtárs is megtekintett minket, hozta a tévé is, ugye, harmincadik évforduló volt, szóltak az asszonynak a kerületnél, hogy nem-e illene valamivel előrukkolni. Akkor vállalati segítséggel, meg a pártbizottság is megnyomta, kaptunk egy mázsa vörös kaviárt, feketét nem lehetett, de ennek is örülünk. Április harmadika volt, jól emlékszek, ugye, az előeste napja, szép napos idő, ballonkabátos, földszívtve a Szakasits, a nagyterem, KISZ-esek, munkásország, minden. Az volt a megállapodás, hogy kenyér nélkül, félt is az asszony, te, ezt nem fogjuk bírni, emlékezzél csak a Fibinger Ilire, aztán ott maradunk a szegyenbe. Ne félj, mondom, négy ürüléssel ennek mennie kell, hát ezt először nem akarta a kerület, de aztán külön egyeztetették, és belementek, azzal, hogy lenulláznunk hátramegyünk, azalatt szavaltat, és úgy folytatjuk. Szóval, négy szünet, bikarbóna tetszés szerint, és csak a tiszta idő számít, a szünet nem.

Belépünk, nagy taps fogad, a bemozdó közli, hogy hát mi ezt és ezt vállaltuk, a színpad egyik felén a díszelnökség, Biszku elvtárs, szovjet tábornok, veteránok. Lemegy a két himnusz, beszaladnak az úttörők virággal, nekünk is adnak, kidobáljuk a közönség közé, ahogy meg lett beszélve, aztán leülünk. Srégen, a színpad másik oldalán szépen elkerítve zsinórral a pingpongasztal, megdöntve kicsit, hogy rendesen lehessen látni. És a közepén a nagy 30-as, kora reggel raktuk föl, két dekorátor meg egy szakács, mutatott is szépen. Ötven kiló piros kaviár, a másik ötvenet muszáj voltunk elgyakorolni. Ötkilónként tettünk ilyen vékony szalonnacsíkot, egy ilyen csalsz szalonnából, hogy menet közben tudjuk, hányadán állunk. Pontban fél tízkor, a tábornok után kezdünk, kürtszóra. Megmondták, hogy amikor időt kérünk, az asszony lobogtassa meg a zsebkendőjét, vagyis hát intsen vele, akkor mehetünk hátra, közben lemennek a Piros fejfák, az énekkar, vagyis a műsor. A második szünetben voltunk huszonhat kilón. Na, ülünk kinn, fújtatunk, én ipari munkásnak voltam öltöztetve, a

Gizi matyó népviseletbe, ugye, parasztnak. Egyszer csak súgja az asszony, hogy ő nem tudja, de neki rossz a gyomra. Hát milyen legyen hányás után, mondom. Épp túl voltunk a perisztaltikán. De hogy túlságosan izzad. Jól van, akkor most te gyere a nulla aljáról, úgy néztem, az levesesebb, kicsit talán lazább. És minél később bikarbónázz. Bőfőgnünk, persze, szabad volt. Az utolsó szünetben émelygett, sírt, sápadt volt, mint az ingem. Ahogy kiment az orvos, átölelem, ugyan, hát *te* sírsz? A konzervos? Hát a Fidel előtt hogy volt az a babbal? Emlékszol? Na, kicsit fölragyog a szeme, de csak kókad szegény. Hát akkor nincs mese, az egészség csak előbb van, tudod, mi a szabály, megyek, szólok az orvosnak. Jaj, hogy azt nem lehet, elmondja a döntnököknek, leállítják az egészet, és ugrik a szocsi út, mert az lett feltételelesen beigérve. Na jó, szedd össze magad, ezt a nyolc kilót már guggolva is megcsináljuk. Fogom a derekát, úgy megyünk be átölelve, de hát az a vége már csak maszatolás volt, két kilót se teljesített szegény, úgyhogy négy egész kilentüzedet csináltunk, pedig 4,5-öt akartunk, ugye a negyvenöt miatt és a hősök tiszteletére. De így is jó volt. Meghajolunk ottan, nagy taps, bravózás, úgy volt a megállapodás, hogy a végén még körbeszaladunk a színpadon, de aztán csak lépegettünk az asszony miatt. Be se érünk az öltözőbe, jön a művész-tálya-vezető-helyettesnő, kezet szorít, arcon csókol kétszer mindegyikünket, egész meg van hatódva. Invitál, maradjunk a díszebédre, a Szvigadurin elvtárs személyesen akar gratulálni. Nézek az asszonyra, nagyon lóg a feje, de hát int, persze, nem vonhatjuk ki magunkat. Lenullázunk, rendbe hozzuk magunkat, mondom az orvosnak, adjon be neki egy injekciót. Nem használ. Még épp odaültünk a díszasztalhoz. Igyál egy kis konyakot, Gizi, súgom oda. Beleiszik, de csak rosszabb. Épp kihozták a másodikat, mikor elájul. De úgy rá a rántott szeletre, el se bírom kapni. Ifikorom óta ilyen nem volt, mondja, és borul előre, mint a zsák. Jött a mentő, akkor már kinn voltunk a portán, hogy ne legyen feltűnés. Mít evett? kérdezi az orvos, egy ilyen kövér szíves asszony, hát biztos túlette magát. Pont annyit, mint én, doktor úr. De mégis, mit? Mondom, kaviárt. Na, hogy az biztos romlott volt. Nem vitatkoztam. Meg se mondtam, mi volt a felajánlásunk. Elég az hozzá, akkor majdnem meghalt az asszony.

Két évre rá elváltunk, összeállt egy ismerős sütőipari edzővel, kidisszidáltak *nev-jorkba*, ilyen mindenféle lokálokban lépnek föl. Van egy állítólag sikeres számuk, a Gizi dagasztja a tészta, ilyen kis csulákokat formáz, aztán dobja az embernek a szájába, az meg eszi nyersen. De ez valahogy gusztustalan. Így viccelni a kenyérral. Egyszer írt, hogy bocsássak meg neki, ő sem haragszik rám, de egy élete van, azt szerelmesen szeretné letölteni. Nekik jól megy, sokat furdenek a tengerben, milliószor csókoltatja a Lajoskát, szeretné majd kivitetni tanulni. Nem is feleltem semmit.

Így aztán lassan minden elmaradt, nem is bánom, elég vagyok magamnak, bezárkózom ide, lebontok és építkezem. Azt mondja a fiam, megcsináltatja a bejáratot, elég lenne a konyharészt kicsit kibontani, de hát úgyse liftes a ház. Meg főleg az, hogy nem kíváncszom. Befelé élek, hullámmzik bennem a végtelen. És már csak magammal versenyzek, vagy hogy nevezem, nem is verseny ez; bemutató. Békesség van bennem, lassú várakozás. És még mindig tágul a bőröm, ha szakad, ha észreveszem, hogy szakad, csak kinyitom a Gizinek az ajtót. Az az öreg rendész, az az edző az Édesipartól, az amikor jön az anyaggal, egy hétre előre megfőz, elviszi a szerelést mosatni, hozza az újat. Néha segít perisztaltikázni, főleg mióta göngyöleggel együtt próbálok. Senki nem hiszi el nekem, hogy a sztaniol is beépül. Kitaláltam ezt a Balaton-bajnokságot, különféle neveket adok magamnak, Siófoki Gordon, Buffaló Joe, Ratata, az olasz, ilyesmiket, és minden vasárnap délután összemérjük a tudásomat. Végeredményben

mindegy, de megvan a pontos könyvelésem, négyszáz darabot tudok óránként, így meg, hogy nem veszem le az ezüstpapírt, négyszázhetvenet. Állnak sorban, mint a dominó, rájuk irányítom az állólámpát, Tihanyból lehet ilyen a kilátás napos időben, legalább az öreg Jenő úgy mondja. Porzik a fény a vízen, mint a halpikkely. Csak meglököm az elsőt, és hullámszik az egész.

És etetem a macskáimat. Van egy, Gizella, százhet kiló, ötvenhárom magas. Cirmos. Abból lesz valami. Megezik tíz kiló margarint, ezt az olcsóbbat. Napi két órán át rágatok vele, van ilyen csehszlovák gumitégla, főleg azt. De a Balaton-szeletre csak fúj. Néha elgondolkodom, lesz-e még, aki ezeket az újakat elviszi tanulmányi sétára az Édesárugyárba? A Lajoska, pedig már kitanult vadász, rá se bír nézni a macskákra. Összeszorítja a fogát, szót se szól, szellőztet, hoz vadbelsőséget, csipkebogyót. Nem nagyon szeretem, ha jön, félünk tőle. A Gizella meg engem nem szeret, ahogy gyarapszik, úgy nem. Muszáj voltam rácsot csináltatni közénk, harap. Én meg nem akarom a húsrá kapadni, ráér pár év múlva, ifjkorában. Hiszen én is a zsiradékkal kezdtem, annó. Ne sietess, Gizike, mondom neki, előbb meg kell érni szorgosan, te erre, én arra, de hát hiába. Nagy csacsi a kicsike.

NOVELLAPÁLYÁZAT

Békés Pál

BOR

Kardos G. Györgynek

– Hova mentek el a tíz kicsi zsidók?

Kalog kis híján félrenyelt. De azért nem vette el szájától az otromba, vastag falú poharat, itta tovább a savanykás kövidinkaféleséget rendületlenül, s úgy látszott, semmi meg nem gátolhatja abban, hogy fenékgig ürítse. Végül megállt mégis – legalább három kortyval azután, hogy a suta kérdés föllebbent az ócska szálloda halljának poros levegőjébe –, és a pohár az asztalka repedt üveglapjára koccant. Fölé hajolt, s bandzsítva lesett a mélyére – még egyharmadáig telve volt. Tekintetét nem emelte az előtte állóra, a kocsmai ivóalkalmatosság szinte átlátszatlan, vastag, bordázott falát nézte még mindig, s kissé odébb tolta az asztalon, mintha valami okból igen fontosnak tartaná, hogy éppen a széles repedésen álljon, melyben fölgyülemlt a városkára folyamatosan szitáló cementpor. Múltak a másodpercek, rövidesen élet vették a kérdésnek, és tompították a meglepetést, amit a magyar szó keltett benne. – A világvégi szerb határvároskában három világnyelv bizonyult hiábavalónak, a németet és az orosz enyhe roszszallás fogadta, az angolt barátságos vállvonogatás; szerencsére Kalog emlékezett néhány szerb szóra, s a lényeg tisztázásához elég volt ennyi is.